

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuißimiè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1634

De Paschate, & eiusdem Octaua. XIV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40244

28 Completorium incipit esse Paschale cum principio, & fine. Antiphona ad *Nunc dimittis* dicitur ad modum ritus Semiduplicis, vt expressè dicitur in Breuiario edito 1550. Quòd autem dicitur, ad Antiphonam *Regina Cæli*, &c. standum esse, neque genua flecti toto tempore Paschali; hoc postremum intellige de oratione, non de adoratione, quæ semper fit cum genuflexione, vt ad ea verba patet, *Et incarnatus est*, &c. *Et Verbum caro factum est*; *Te ergo quaesumus famulis tuis*, &c. Quare ad Salutationem Angelicam, quæ ter in die sonatur cum campana, ex Decreto Ioannis XXII. vt scribit Polyd. Virgil. *lib. 6. cap. 12.* seu veriùs, manè & vesperi, ex Decreto Gregorij IX. an. 1239. vt eodem anno scribit Bzouius: & in meridie abrogatum fortasse vsus post Ioannem XXII. restituit Callistus III. an. 1456. ex eodem Bzouio, *ibidem.* si orationem eam esse putas, stare debes; si adorationem, genua flectere. Ego existimo adorationem esse Incarnationis Verbi diuini: sed quia communior est hodie sensus, & vsus, quod ea sit oratio, nec ego genua flecto cum alijs.

29 Quæres: An in hoc triduo ad Horas minores accendantur cerei in Altari. Et in Nocturnis quidem & Laudibus accendantur; extinguuntur autem cum cantatur *Benedictus*, à Versu illo, *Vt sine timore.* In Feria sexta Horæ ante Missam sine cereis accensis dicuntur, Cærimon. Episcop. *lib. 2. cap. 25.* In Sabbato idem faciendum est ante noui ignis benedictionem. In alijs Horis ante Missam Fer. 5. & ad Vesperas quascumque accendi debent, non ad Completorium, nisi Sabbati sancti.

De Paschate, & eiusdem Octaua.

CAP. XIV.

1 **M**Atutinum habetur, vt apud nos, in Ord. Romano, cum tribus Psalmis, totidem Antiphonis, Lectionibus, sine Hymno, quibus ternarijs significantur operum trium dierum, quæ Christus se promissit facturum in præsentis sæculo, *Luc. 24.* hoc est, dæmonia eiecere, sanitates perficere, & consummari tertia die: vel significantur Fides, Spes, & Charitas, quæ in hoc mysterio maximè vigent. Hæc Amalar. *lib. 4. cap. 23.* Vel dicamus cum Ruper. *lib. 8. cap. 2.* in nomine S. Trinitatis celebratum esse Baptisma, & ideo tres dici Psalmos; tres autem Lectiones, quia adhuc pauci Prædicatores erant, inquit idem *lib. 4. cap. 10.* Vel triduanam sepulcrum recolimus, ex qua Resurrectio ortu habuit, Duran. *lib. 6. cap. 87.* Certè antiquum esse hunc ritum testatur, & firmavit Decreto Gregorius VII. *De Consecratione, Distinct. 5. In die.*

2 Non dicitur Hymnus, neque ad alias Horas; quia tempus Paschale significat statum Beatorum, quorum Hymnus est *Alleluia*, Duran. *loco cit.*

3 Antiphonæ ad Laudes habentur in Breuiarijs M. S. antiquis. Capitulum non dicitur, neque ad Horas, quia in statu Beatorum non est locus exhortationi, quam aliàs diximus contineri in Capitulis. Ex quo consequenter non dicitur Responsorium breue, vt notat Durand. *loco citato.* sunt enim correlatiua in Horis minoribus Capitulum, & breue Responsorium, sicut exhortatio, & opus bonum, quæ in illis significantur, vt docuimus *Sect. 5.* neque sunt comprehen-

henforum, sed tantum viatorum.

4 Non dicuntur Versus nisi in Nocturno, ob eandem causam; cum significant excitationem animorum & conuersionem ad Deum. In Nocturno dicitur, quia in nocte timor adest, ait Amalar. *de Ord. Antiph. cap. 52.* & ob facilem noctis somnum, cum Versu fugandus est animorum torpor.

5 *Hac dies* loco prædictorum dicitur: qui Versus desumptus est à Psalmo, cuius titulus est *Alleluia*, vt notat Ruper. *lib. 7. cap. 11.* Ordo Romanus eundem Versum habet, & significat lætitiæ magnitudinem, ex Rup. *lib. 8. cap. 2.* & quod in statu Beatorum sibi inuicem gaudent & gratulantur, Gemma *lib. 3. cap. 128.*

6 Non dicitur ad Primam Symbolum Athanasij; quia in statu Beatorum non est fides, Gemma *loca cit.* qui status præsentatur in Christi resurrectione.

7 Vesperæ in Ordine Rom. diuidebatur, ita vt duo vltimi Psalmi, *Laudate pueri*, & *In exitu*, cantaretur ad Fontes Baptismales, in quibus baptizati facti sunt pueri, & quasi per mare rubrum transeuntes exierunt de Aegypto: sed vbi non erant Fontes, cantabantur sine diuisione, Dur. *lib. 6. cap. 89.*

8 Feriæ 2. & 3. sunt Festa maiora, quorum meminit Aug. 22. *Ciuit. Dei c. 8.* & in his, & in sequentibus diebus eadem dicitur quæ in die primo; quia, vt aliis dictum est, octo dies in Octaua vna dies sunt, vnde & dicitur quotidie, *Hac dies.* Ordo Rom. eundem habet ritum præscribens Homiliam singulis diebus; quem restituit Pius V. addens Homiliam Feriæ tertiæ, in qua paulò ante Pium legebatur Sermo sancti Augustini; & item Feriæ sextæ, in qua Sermo S. Ambrosij legebatur.

De Tempore Paschali.

C A P. XV.

1 IN Dominica in Albis resumuntur plures Psalmi & Hymni, ex Ord. Rom. vbi additur etiam causa. Deinde, inquit, in sequenti tempore quasi crescentium arborum frondes multiplicantur Psalmi, & recoluntur mores boni diuersorum operum per plures Psalmos. Idem asserit de nouem Lectionibus in hac Dominica Gemma *lib. 4. cap. 117.* Ad Primam non dicitur Psalmus *Confitemini* more Festorum; quia tempus Paschale totum est festiuum, etiam in Officio feriali.

2 In secunda Feria leguntur Actus Apostolorum, ex Decreto Gelasij, & Ordine Romano. indicat August. in *Sermone citato à Demochare Tom 4. cap. 12.* Scripsit Lucas Romæ eadem Acta anno 61. Neronis quinto, ex Baron. *ad eundem annum.*

3 Psalmi dicuntur hoc tempore, feriales præsertim, sub vna Antiphona *Alleluia*, ex Gemma *loca citato*, quia, sicuti ex Ordine Romano paulò antè diximus, multiplicantur Psalmi quasi arborum frondes; ita ab vna Antiphona, quasi ab vna radice, congruè pendunt. Vide *Sol. 5. cap. 7. n. 5. pag. 74.* aliam causam. Ad Laudes ijdem tempore Psalmi dicuntur, ex Gemma *loca citato*, & commemoratio de sola Cruce fit in Breuiarijs M. S. antiquis; quia fuit causa lætitiæ Paschalis, inquit Azor. *lib. 10. cap. 16.* & quia Christus ipse ad gloriam Crucis Vulnera tenuit, ab ea, vel in ea eidem inflicta; quæ passim Apostolis & alijs ostendit his diebus. Oratio verò de Cruce desumpta est à Sacramentario S. Gregorij, sed.